

“DE KRONKELWEGEN VAN DE GEMEENTE KOLLUMERLAND”

Maandag 5 januari 2015

De casus Kollumerland, deel 2

Geschreven door: Prof. dr. Albert Koers

De casus is eenvoudig. Sinds 1998 staat er op 167 meter van het huis van Bertus Nijhof en Bertha Hoiting in de gemeente Kollumerland een windturbine die al jaren voor geluidsoverlast zorgt - overlast die steeds erger wordt want het beestje wordt een dagje ouder. Al vanaf 2002 klagen Bertus en Bertha over die geluidsoverlast. Die is zo erg dat ze al jaren slaap te kort komen en dat slaaptekort levert serieuze gezondheidsproblemen op. Ondanks vele klachten, vele verzoeken om in te grijpen, vele gesprekken met ambtenaren, wethouders en de burgemeester zijn Bertus en Bertha na meer dan 12 jaar precies even ver als in 2002: in al die jaren is er helemaal niets voor ze gedaan.

Hoe heeft de gemeente Kollumerland dat voor elkaar gekregen? Wat voor kronkelwegen heeft de gemeente bewandeld om de boot af te houden en om deze twee inwoners in de steek te laten?

TIEN TIPS HOE JE ALS GEMEENTE JE INWONERS IN DE STEEK KUNT LATEN

- 1. Ontken dat er iets aan de hand is.** Dat was - kort samengevat - de lijn van de gemeente Kollumerland zo tussen 2002 en 2010. Niet dat de gemeente ontkende dat er sprake was van geluidsoverlast, maar het was wel de reactie op de vraag of aan alle normen werd voldaan. Omdat dit het geval was, was er volgens Kollumerland “niets aan de hand” en hoefde de gemeente dus niets te doen. Papieren normen zijn belangrijker dan het feit dat Bertus en Bertha slaap tekort kwamen. Gemeente van de haak!
- 2. Speel de bal af en leg de oplossing elders.** Ook zo ongeveer in dezelfde periode met als concrete uitwerking: de gemeente kan (dus) niets doen, maar de provincie werkt aan clustering van windturbines in parken en dan kan deze turbine gesaneerd worden. Eerlijk is eerlijk: niet de gemeente, maar de provincie hielp deze oplossing om zeep - koos voor een ander beleid. Maar ondertussen waren er weer enkele jaren gepasseerd waarin er niets gebeurde. Behalve dat de turbine doordraaide. En de gemeente van de haak bleef.
- 3. Verschuil je achter landelijke regelingen.** In 2011 kwamen er uniforme landelijke geluidsnormen, maar bij “bijzondere lokale omstandigheden” mag de gemeente een maatwerkvoorschrift met strengere normen vaststellen. Als die bevoegdheid er is, blijven ook de oude normen van de vergunning van 1998 nog een paar jaar van kracht. Wat zegt Kollumerland? Dat de gemeente niet bevoegd is om een maatwerkvoorschrift vast te stellen en dat “dus” de nieuwe normen per direct gelden. Nog steeds van de haak!
- 4. Laat een meting doen, maar reken naar het gewenste resultaat toe.** In 2011 voerden Bertus en Bertha de strijd op en dus laat de gemeente in 2012 een nieuwe geluidsmeting doen en gaat de FUMO (de milieuvadvisdienst) aan het rekenen. Wat komt er in 2013 uit? Dat de turbine op een haartje na voldoet aan die nieuwe landelijke normen. Alleen: in 2014 constateren externe deskundigen dat de FUMO berekeningen niet kloppen en dat er naar de conclusie “niets aan de hand” toe is gerekend. Maar de gemeente is weer van de haak.
- 5. Hou vol dat je niet bevoegd bent en dat landelijke normen de dienst uitmaken.** In de loop van 2013 krijgt de gemeente meer juridisch weerwerk: er is wel degelijk sprake van “bijzondere lokale omstandigheden” en dus is de gemeente bevoegd een maatwerkvoorschrift met strengere normen vast te stellen en zijn de oude normen van de vergunning nog steeds van kracht. Welnee, zegt Kollumerland: er zijn geen “bijzondere lokale omstandigheden” en dus mogen we helemaal niets doen. Gemeente nog steeds van de haak.
- 6. Draag uit dat het milieu belangrijker is dan mensen.** De aap komt uit de mouw in een zitting van de Commissie van Advies voor de Bezwaarschriften in september 2013. In de woorden van de vertegenwoordigster van de gemeente “Het belang van het milieu (*die ene kleine turbine, AWK*) is

belangrijker dan het belang van deze mensen”. De Commissie denkt daar anders over en veegt de vloer aan met de gemeente: er zijn bijzondere lokale omstandigheden, de gemeente is bevoegd tot maatwerk en de oude normen gelden nog steeds. Gemeente aan de haak?

7. **Aarzel niet om met twee tongen te spreken.** Volgens de FUMO berekeningen van 2013 was er geen sprake van overschrijding van de normen. Alleen: dat waren de verkeerde normen en ook de berekeningen klopten niet. Publiekelijk neemt de gemeente het FUMO advies over, maar zo af en toe blijkt dat de gemeente wel degelijk weet dat de normen van de 1998 vergunning overschreden worden. Zo ook in die zitting van de Commissie van Advies in september 2013 en laat die Commissie die opmerking nu opnemen in het verslag! Steviger aan de haak?
8. **Neem een non-besluit waarvan een leek denkt dat het een besluit is.** In november laat de gemeente weten zich neer te leggen bij het advies van de Commissie van Advies en sturen B&W een brief naar Bertus en Bertha dat ze daar een besluit over genomen hebben. Halleluja, denken die. Totdat bij nadere inspectie blijkt dat dit besluit helemaal niet het beoogde en door de Commissie geëiste maatwerkvoorschrift is, maar enkel een aankondiging dat de gemeente ooit zo'n voorschrift zal vaststellen. Gemeente weer een paar maanden van de haak.
9. **Als de bestuursrechter op je wacht en je moet wat: neem een onduidelijk besluit.** Na die brief met dat “onvolledige besluit” stappen Bertus en Bertha naar de bestuursrechter en eisen dat er een maatwerkvoorschrift komt. Op 7 mei 2014 is het dan zo ver: er wordt een maatwerkvoorschrift vastgesteld! Halleluja! Totdat blijkt dat het een heel pakket is - een brief met acht bijlagen waarvan de laatste de titel heeft “Maatwerkvoorschrift”. Maar waarom dan ook een bijlage met die geluidsmeting uit 2013? Wurmt de gemeente zich weer van de haak af?
10. **Geneer je niet om bij de rechter te melden dat je een verkeerd besluit nam.** Op 12 november staan alle partijen bij de rechter. Die vraagt wat nu in dat hele pakket het maatwerkvoorschrift is. Is dat die laatste pagina met de normen en het meetvoorschrift van de 1998 vergunning? “Ja, zo ongeveer”, zegt de gemeente. Rechter: “Hoe bedoelt u - zo ongeveer?” Gemeente: “Nou ziet u, Edelachtbare, we hebben een beetje vergissing gemaakt - dat meetvoorschrift klopt niet. Moet een ander zijn – niet die van 1981, maar die van 1999.” Van de haak!

Waarop de rechter weinig anders kan doen dan de gemeente de kans geven de fout te herstellen en Bertus en Bertha op 12 november 2014 de deur van het gerechtsgebouw uitwandelen terwijl ze net zo ver zijn als op 12 november 2002. Want reken maar dat de nieuwe besluit zo in elkaar zit dat er wederom geen sprake is van overschrijding van de normen. En dan kunnen Bertus en Bertha weer helemaal opnieuw beginnen.

De vraag rijst waarom de gemeente Kollumerland zo hardnekkig Bertus en Bertha in de kou laat staan en die ene windboer met die lawaaiige windturbine de hand boven het hoofd blijft houden.

TWEE MOGELIJKE ANTWOORDEN OP DE VRAAG NAAR HET WAAROM

1. **Eerste mogelijkheid: het gemeentebestuur maakt er een prestigestrijd van.** Niet waarschijnlijk vanwege wisselingen in de personele bezetting van het gemeentebestuur. Weliswaar zit de burgemeester er al meer dan 12 jaar, lang genoeg om er een prestigestrijd van te maken, maar hij lijkt oprecht begaan te zijn met het lot van Bertus en Bertha - “kan er alleen niets aan doen”, al 12 jaar niet. Meer waarschijnlijke kandidaat voor een prestigestrijd: de FUMO. Zit in Grou, dus op afstand, en vindt - zie punt 6 hierboven - milieu belangrijker dan mensen.
2. **Tweede mogelijkheid: de gemeente is bang voor een schadeclaim van de exploitant.** Een meer waarschijnlijk antwoord: de financiële situatie van de gemeente is hachelijk en Kollumerland is bang voor een schadeclaim van de exploitant als zijn turbine wordt stil gezet. Als dit de ware reden is waarom de gemeente Kollumerland en/of de FUMO zo ongeveer alles uit de kast haalden om maar niets te doen, dan maakt dat de hele zaak extra navrant: met enige juridische inventiviteit en zorgvuldigheid is de kans klein dat een schadeclaim gehonoreerd zal worden.

Kennelijk is het nog niet doorgedrongen tot het gemeentebestuur van Kollumerland dat een overheid zo af en toe moet opkomen voor burgers die in de knel zitten. Het lijkt er op dat in Kollumerland de financiële belangen van één windboer en via hem, van de gemeente boven het belang van gezondheid gaan, in elk geval als het gaat om de gezondheid van Bertus Nijhof en Bertha Hoiting. Over zaken als woongenot en levensgeluk hebben we het dan nog maar niet.